

Byla C-333/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. gegužės 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Juzgado de lo Mercantil n.º 17 de Madrid (Madrido komercinių bylų teismas Nr. 17, Ispanija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. gegužės 11 d.

Ieškovė:

European Superleague Company, S. L.

Atsakovės:

Europos futbolo federacijų asociacija (UEFA)

Tarptautinė futbolo asociacijų federacija (FIFA)

Pagrindinės bylos dalykas

Ieškovė prašo pripažinti, kad atsakovės, prieštaraudamos Europos superlygos organizavimui, sudarė neteisėtą susitarimą ir piktnaudžiauja savo dominuojančia padėtimi Europos futbolo klubų tarptautinių varžybų organizavimo ir su šiomis varžybomis susijusių teisių pardavimo rinkoje. Ieškovė taip pat prašo taikyti laikinasias apsaugos priemones, kad būtų galima organizuoti ir plėtoti Europos superlygą.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl SESV 101, 102, 45, 56, 49 ir 63 straipsnių išaiškinimo.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar SESV 102 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi, kai FIFA ir UEFA įstatuose (visų pirma FIFA įstatų 22 ir 71–73 straipsniuose, UEFA įstatų 49 ir 51 straipsniuose, taip pat panašiuose asociacijų narių ir nacionalinių lygų įstatų straipsniuose) yra numatyta, kad reikalingas išankstinis šių įstaigų, turinčių išimtinę kompetenciją organizuoti ar leisti rengti tarptautines klubų varžybas Europoje, leidimas tam, kad trečioji organizacija galėtų įsteigti naujas Europos lygmens klubų varžybas, pavyzdžiui, Superlygą, ypač tuomet, kai nėra objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais pagrįstos teisės aktuose numatytos procedūros, ir atsižvelgiant į galimą FIFA ir UEFA interesų konfliktą?

2. Ar SESV 101 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama FIFA ir UEFA savo įstatuose (visų pirma FIFA įstatų 22 ir 71–73 straipsniuose, UEFA įstatų 49 ir 51 straipsniuose, taip pat panašiuose asociacijų narių ir nacionalinių lygų įstatų straipsniuose) reikalauti išankstinio šių įstaigų, turinčių išimtinę kompetenciją organizuoti ar leisti rengti tarptautines klubų varžybas Europoje, leidimo tam, kad trečioji organizacija galėtų įsteigti naujas Europos lygmens klubų varžybas, pavyzdžiui, Superlygą, ypač tuomet, kai nėra objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais pagrįstos teisės aktuose numatytos procedūros, ir atsižvelgiant į galimą FIFA ir UEFA interesų konfliktą?

3. Ar 101 ir (arba) 102 straipsniai turi būti aiškinami kaip draudžiantys FIFA, UEFA, jų asociacijoms narėms ir (arba) nacionalinėms lygoms grasinti sankcijomis Superlygoje dalyvaujantiems klubams ir (arba) jų žaidėjams, siekiant juos atgrasinti nuo tokio dalyvavimo? Jei būtų pritaikytos sankcijos, pašalinant iš varžybų arba uždraudžiant dalyvauti nacionalinėse atrankos rungtynėse, ar tokios objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais nepagrįstos sankcijos pažeistų SESV 101 ir (arba) 102 straipsnius?

4. Ar SESV 101 ir (arba) 102 straipsniai turi būti aiškinami kaip nesuderinami su FIFA įstatų 67 ir 68 straipsniais tiek, kiek juose UEFA ir jos nacionalinės federacijos narės įvardijamos kaip „pirminiai visų iš jų kompetencijai priklausančių varžybų <...> kylančių teisių turėtojai“, tokiu būdu iš dalyvaujančių klubų ir kitų alternatyvių varžybų organizatorių atimama pirminė šių teisių nuosavybė, priskiriant UEFA ir jos nacionalinėms federacijoms narėms išimtinę atsakomybę už jų pardavimą?

5. Jei FIFA ir UEFA, t. y. įstaigos, turinčios išimtinę kompetenciją organizuoti ir leisti tarptautines futbolo klubų varžybas Europoje, remdamosi minėtomis savo įstatų nuostatomis, uždraustų arba prieštarautų Superlygos plėtrai, ar SESV 101 straipsnis turėtų būti aiškinamas taip, kad tokiems konkurencijos apribojimams gali būti taikoma šioje nuostatoje numatyta išimtis, nes iš esmės apribojama gamyba, neleidžiama rinkai pateikti alternatyvių FIFA ar UEFA siūlomų produktų ir ribojamos naujovės, užkertant kelią kitiems produktų formatams ir formoms, užkertant kelią galimai konkurencijai rinkoje ir apribojant

vardotojų pasirinkimą? Ar toks apribojimas būtų objektyviai pateisinamas, ir būtų galima teigti, kad dominuojančia padėtimi nėra piktnaudžiaujama, kaip tai suprantama pagal SESV 102 straipsnį?

6. Ar SESV 45, 49, 56 ir (arba) 63 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad FIFA ir UEFA įstatuose (visų pirma FIFA įstatų 22 ir 71–73 straipsniuose, UEFA įstatų 49 ir 51 straipsniuose, taip pat panašiuose asociacijų narių ir nacionalinių lygų įstatų straipsniuose) įtvirtinta nuostata reiškia apribojimą, prieštaraujantį bet kuriai iš šiose nuostatose pripažintų pagrindinių laisvių apribojimui, nes joje įtvirtintas reikalavimas gauti išankstinį šių įstaigų leidimą, kad valstybės narės ūkio subjektas galėtų įsteigti naujas Europos lygmens klubų varžybas, pavyzdžiui, Superlygą?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

SESV straipsniai, susiję su kartelinių susitarimų draudimu (SESV 101 straipsnis) ir piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi (SESV 102 straipsnis), taip pat bendrieji jurisprudencijoje, visų pirma šiuose sprendimuose, įtvirtinti principai:

- 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *AstraZeneca / Komisija* (C-457/10 P, EU:C:2012:770) 175 punkte nurodyta, kad EB 82 straipsnyje (dabartiniame SESV 102 straipsnyje) vartojama sąvoka „dominuojanti padėtis“ reiškia, jog įmonė yra tokia ekonomiškai pajėgi, kad gali sudaryti veiksmingos konkurencijos atitinkamoje rinkoje kliūčių, veikdama pakankamai nepriklausomai nuo savo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų,
- 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Michelin / Komisija* (T-203/01, EU:T:2003:250) 54 punkte įtvirtinta, kad „piktnaudžiavimo“ sąvoka yra objektyvi sąvoka, kuri skirta apibrėžti dominuojančios įmonės veiklą, galinčią paveikti rinkos, kurioje būtent dėl nagrinėjamos įmonės buvimo konkurencijos lygis jau sumažėjęs, struktūrą ir, taikant kitas nei įprastos produktų ar paslaugų konkurencijos priemonės ūkio subjektams teikiant paslaugas, sudaryti kliūtis rinkoje esamo konkurencijos lygio išsaugojimui ar šios konkurencijos plėtrai,
- 2005 m. sausio 26 d. Bendrojo Teismo sprendime *Piau / Komisija* (T-193/02, EU:T:2005:22) 109 punkte nurodyta, kad SESV 102 straipsnis taikomas vieno ar keleto ekonominių subjektų, piktnaudžiaujančių ekonomine galia ir taip kliudančių išlaikyti veiksmingą konkurenciją nagrinėjamoje rinkoje, elgesiui, kai jis (jie) gali elgtis pakankamai nepriklausomai nuo savo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų,
- 1979 m. vasario 13 d. Sprendimo *Hoffmann-La Roche / Komisija* (85/76, EU:C:1979:36) 91 punkte teigiama, kad piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi sąvoka yra objektyvi, apimanti dominuojančią padėtį užimančios įmonės veiksmus, kurie gali turėti įtakos rinkos, kurioje kaip tik dėl nagrinėjamos įmonės buvimo konkurencija jau yra susilpnėjusi, struktūrai ir kurie gali trukdyti išlaikyti rinkoje dar esančios konkurencijos lygį arba neleisti

jai vystytis, pasitelkiant priemones, kurios skiriasi nuo įprastos prekių ar paslaugų konkurencijos, remiantis ūkio subjektų priemonių pasiūla.

ESV sutarties nuostatos dėl laisvo darbuotojų judėjimo (SESV 45 straipsnis), laisvės teikti paslaugas (SESV 56 straipsnis), įsisteigimo laisvės (SESV 49 straipsnis) ir laisvo kapitalo judėjimo ir mokėjimų apribojimų (SESV 63 straipsnis), taip pat 2019 m. birželio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *TopFit ir Biffi* (C-22/18, EU:C:2019:497) 49 punktą, kuriame numatyta, kad sporto srityje Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, jog Sąjungos teisės nuostatos laisvo asmenų judėjimo ir paslaugų teikimo srityje nedraudžia teisės aktų arba veiksmų, kurie pateisinami tokiais motyvais, susijusiais su tam tikrų sporto varžybų specifiniu pobūdžiu ir kontekstu, kaip skirtingų šalių nacionalinių rinktinių rungtynės. Vis dėlto šis tokių taisyklių taikymo srities apribojimas neturi viršyti jo tikslo ir juo negalima remtis siekiant iš Sutarties taikymo srities pašalinti visą sporto veiklą.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Ispanijos teisės nuostatų nenurodoma.

Faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos santrauka

FIFA ir UEFA struktūra, tikslai ir kompetencija

- 1 FIFA yra privatinės teisės subjektas, kurios įstatuose, be kita ko, nustatyti šie tikslai: „savarankiškai organizuoti tarptautines varžybas“ ir „kontroliuoti futbolo formas ir imtis atitinkamų priemonių, siekiant užkirsti kelią FIFA įstatų, nuostatų ir sprendimų bei žaidimo taisyklių pažeidimams“. FIFA vienija nacionalines federacijas ir regionines futbolo konfederacijas, įskaitant UEFA (Europos regione). Profesionalūs klubai FIFA veikloje dalyvauja netiesiogiai. FIFA įstatų 20 straipsnyje aiškiai įtvirtinta, kad „klubai, lygos ar kitos federacijai narei priklausančios organizacijos yra pavaldžios šiai federacijai ir gali veikti tik jos sutikimu“. Pagal FIFA įstatų 73 straipsnį federacijoms, lygoms ir federacijoms narėms priklausančioms klubams draudžiama prisijungti prie kitos federacijos narės arba dalyvauti varžybose tos federacijos teritorijoje, išskyrus atvejus, kai susiklosto išskirtinės aplinkybės ir tik gavus aiškų FIFA ir atitinkamos konfederacijos ar regioninės konfederacijos sutikimą.
- 2 UEFA yra privati įstaiga, kuri siekia šių tikslų: a) spręsti visus Europos lygmens futbolo klausimus, b) prižiūrėti ir kontroliuoti visų formų futbolo plėtrą Europoje, ir c) organizuoti ir plėtoti visų formų Europos lygmens tarptautines futbolo varžybas ir turnyrus. Federacijos, nacionalinės lygos ir klubai taip pat yra netiesioginiai UEFA nariai ir privalo laikytis jos įstatų ir taisyklių.
- 3 FIFA ir regioninėms konfederacijoms priklauso išimtinės teisės **išduoti leidimą ir organizuoti tarptautines profesionalaus futbolo varžybas**. Pagal FIFA įstatų

22 straipsnį UEFA ir kitos regioninės konfederacijos turi teisę savarankiškai organizuoti tarptautines varžybas ir privalo užtikrinti, kad tarptautinės lygos ar panašios klubų organizacijos nebūtų steigiamos negavus jų sutikimo arba FIFA pritarimo. FIFA įstatų 70 straipsniu jos tarybai yra suteikta išimtinė teisė sudaryti konfederacijoms, nacionalinėms federacijoms narėms ir lygoms privalomą tarptautinių rungtynių kalendorių. FIFA įstatų 71 straipsniu FIFA ir jos nacionalinėms federacijoms bei konfederacijoms narėms suteikiamos išimtinės teisės suteikti išankstinį leidimą organizuoti tarptautines varžybas ir aiškiai draudžiama rengti rungtynes ir varžybas be išankstinio FIFA, nacionalinės federacijos narės ar konfederacijos leidimo. Tokios pat nuostatos įtvirtintos ir UEFA įstatų 49–51 straipsniuose, kuriais UEFA suteikiamos išimtinės teisės organizuoti tarptautines varžybas Europoje, taip pat teisė uždrausti Europoje organizuoti tarptautines varžybas be išankstinio UEFA leidimo. FIFA tarptautinių rungtynių reglamento 6 straipsnyje įtvirtinta išimtinė FIFA ir jai priklausančių konfederacijų bei asociacijų teisė išduoti leidimus tarptautinėms rungtynėms rengti. Pagal FIFA įstatų 72 straipsnį žaidėjams ir federacijoms narėms priklausančioms komandoms draudžiama žaisti rungtynes ar palaikyti sportinius santykius su žaidėjais ir federacijoms narėms nepriklausančiomis komandomis, o FIFA turi išimtinę teisę leisti šio draudimo išimtis.

- 4 Pagal FIFA įstatų 67 straipsnį FIFA, regioninės konfederacijos ir federacijos narės turi **išimtinę teisę į visas tarptautinių varžybų teises** (ekonominės, komercinės, rinkodaros ar nematerialiąsias), be jokių FIFA, jos nacionalinėms federacijoms narėms ir konfederacijoms nustatytų apribojimų. FIFA įstatų 68 straipsniu joms suteikiama išimtinė atsakomybė duoti leidimą platinti rungtynių vaizdo ir garso įrašus, taip pat rungtynių duomenis.
- 5 Abi organizacijos turi **teisę taikyti sankcijas arba drausmines nuobaudas** futbolo varžybose dalyvaujantiems klubams ir žaidėjams.

Europos superlygos struktūra, tikslai ir veikla

- 6 *European Superleague Company SL* (toliau – ESLC) yra ribotos atsakomybės bendrovė, kurią įsteigė šie klubai dalininkai: *Real Madrid club de fútbol*, *Associazione Calcio Milán*, *Fútbol Club Barcelona*, *Club Atlético de Madrid*, *Manchester United Football Club*, *Football Club Internazionale de Milano S.P.A.*, *Juventus Football club*, *The Liverpool Football Club and Athletic Grounds Limited*, *Tottenham Hotspur Football Club*, *Arsenal Football Club*, *Manchester City Football Club* ir *Chelsea FC Plc*.
- 7 ESLC yra vienintelė Superlygos savininkė ir šių bendrovių patronuojančioji bendrovė:
 - bendrovės *SL Sports Co S. L.*, atsakingos už einamosios Superlygos veiklos priežiūrą ir valdymą sporto, drausmės ir finansinio tvarumo srityse,

- bendrovės *SL MediaCo*, atsakingos už Superlygos įprastos veiklos, susijusios išimtinai su Superlygos audiovizualinių teisių platinimu ir pardavimu visame pasaulyje, priežiūrą ir valdymą,
 - bendrovės *SL CommercialCo*, atsakingos už įprastą Superlygos komercinio turto, išskyrus audiovizualines teises, pardavimo priežiūrą ir valdymą.
- 8 Superlygos tikslas – surengti pirmąsias Europos varžybas ne per UEFA; varžybos vyktų kasmet, o jose dalyvautų aukščiausio sportiškumo futbolininkai ir klubai, įskaitant ir nuolatinis Superlygos klubus narius bei kitus klubus, kuriems suteikta teisė žaisti šiose varžybose. Šiose varžybose dalyvaujantys klubai galėtų dalyvauti ir atitinkamose nacionalinėse varžybose bei lygose.
- 9 Superlygos klubų steigėjų akcininkų ir investavimo sutartyje įtvirtintas toks verslo modelis:
- klubai su Superlygai priklausančiomis bendrovėmis pasirašo dalyvavimo sutartis, jose bus reglamentuojamas Superlygoje dalyvaujančių klubų teisių perdavimas bendrovei *SL MediaCo* ir jiems už tai skiriamas atlygis,
 - *SL SportsCo*, *SL MediaCo* ir *SL CommercialCo* sudaro paslaugų teikimo sutartį, pagal kurią *SL SportsCo* bus atsakinga už Superlygos sporto, drausmės ir finansinio tvarumo valdymą,
 - sutartyje dėl infrastruktūros dotacijos reglamentuojamos sąlygos, pagal kurias klubai steigėjai gaus sumas, kuriomis gali naudotis *SL MediaCo*. Lėšas infrastruktūros dotacijos sutarčiai finansuoti užtikrina 2021 m. balandžio 17 d. *JP Morgan AG* priimtas įsipareigojimas suteikti 3 983 000 000 EUR tarpinę paskolą. Vėliau kapitalo rinkose numatoma išplatinti obligacijas, kuriomis investuotojai galės prisidėti prie Superlygos finansavimo,
 - *SL MediaCo* valdo Superlygos audiovizualinių teisių pardavimą ir platinimą sudarydama „žiniasklaidos sutartis“ (angl. *Media Agreements*) ir platinimo sutartis (angl. *Distribution Agreements*),
 - vėliau numatyta pasirašyti klubų steigėjų ir Superlygai priklausančių bendrovių dalyvavimo sutartis ir surengti ESLC narių susirinkimą, kuriame bus sprendžiama dėl ESLC pertvarkymo į akcinę bendrovę.
- 10 Į tą akcininkų ir investicijų sutartį buvo įtrauktos šios Superlygos projekto vykdymo atidedamosios sąlygos (t. y. sąlygos, nuo kurių priklauso finansavimo projektui įgyvendinti suteikimas):
- FIFA ir (arba) UEFA turi pripažinti, kad naujos varžybos yra suderinamos su jų įstatais, arba, to nepadarius,

- turi būti užtikrinta teisinė teismų ir (arba) administracinių institucijų apsauga, kad klubai steigėjai galėtų dalyvauti Superlygoje, tuo pačiu nepraradami teisės toliau dalyvauti atitinkamose nacionalinėse lygose, varžybose ir turnyruose.

Šalių veiksmai prieš bylos nagrinėjimą

- 11 Klubai steigėjai informavo FIFA ir UEFA apie naujų profesionalaus futbolo varžybų įsteigimą.
- 12 2021 m. sausio 21 d. FIFA ir UEFA paskelbė pareiškimą, kuriame:
 - atsisakė pripažinti Superlygos įsteigimą,
 - įspėjo, kad visiems tokiose varžybose dalyvaujantiems žaidėjams ar klubams bus uždrausta dalyvauti FIFA ir regioninių konfederacijų rengiamose varžybose,
 - pareiškė, kad visas varžybas turi organizuoti arba pripažinti atitinkama įstaiga.
- 13 Šis pareiškimas buvo patvirtintas nauja 2021 m. balandžio 18 d. UEFA, Anglijos futbolo asociacijos ir *Premier* lygos, Ispanijos karališkosios futbolo federacijos, *La Liga*, Italijos futbolo federacijos ir *Serie A* lygos deklaracija. Deklaracijoje buvo dar kartą įspėta apie Superlygos steigime dalyvaujančių klubų ir žaidėjų laukiančias drausmines sankcijas ir aiškiai nurodyta, kad klubai bus pašalinti iš bet kokių tolesnių nacionalinių, Europos ar pasaulio lygmens varžybų, o jų žaidėjams gali būti uždrausta žaisti savo šalių nacionalinėse rinktinėse. Jei šios priemonės būtų priimtos, Superlygos projektas žlugtų, o *JP Morgan* priimti finansiniai įsipareigojimai būtų panaikinti.
- 14 Europos profesionalaus futbolo lygų asociacija viešai išplatino vienbalsį pritarimą FIFA ir UEFA pareiškimui, siekdama koordinuoti būtinas priemones tam, nebūtų galima surengti naujų varžybų, ir taikyti FIFA ir UEFA paskelbtas drausmines priemones naujose varžybose dalyvaujantiems klubams ir žaidėjams.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme iškelta byla ir laikinųjų apsaugos priemonių taikymas

- 15 ESLC pareiškė UEFA ir FIFA ieškinį teisme įprasta tvarka ir prašymą neišklausius kitų šalių taikyti laikinąsias apsaugos priemones.
- 16 Konkrečiai, ESLC pareiškė tokius reikalavimus dėl pripažinimo:
 - pripažinti, kad UEFA ir FIFA piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi ir pažeidė SESV 102 straipsnį, nes suteikė sau diskreciją uždrausti alternatyvias varžybas ir įpareigojo klubus (galimai ir Superlygą) atsisakyti varžybų, kuriose jie dalyvauja, organizavimo teisių,

- pripažinti, kad FIFA įstatų 22, 67, 68, 79, 71, 72 ir 73 straipsniai, FIFA tarptautinių varžybų nuostatų 6 straipsnis ir UEFA įstatų 49 ir 51 straipsniai yra nesuderinami su SESV 101 ir (arba) 102 straipsniais,
 - pripažinti, kad UEFA ir FIFA, nustatydamos nepagrįstus ir neproporcingus Superlygos apribojimus ir taip pažeisdamos SESV 101 straipsnį, riboja laisvą konkurenciją rinkoje,
 - pripažinti, kad 2021 m. sausio 21 d. FIFA ir UEFA deklaracijos turinys pažeidžia SESV 101 ir 102 straipsnius,
- 17 ESCL taip pat prašė įpareigoti FIFA ir UEFA nutraukti pirmiau aprašytus konkurenciją ribojančius veiksmus ir uždrausti juos ateityje. Ji, be kita ko, prašė:
- įpareigoti FIFA ir UEFA susilaikyti nuo bet kokių priemonių ar veiksmų ir neskelbti jokių pareiškimų ar komunikatų, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai trukdytų Superlygos rengimui, įgyvendinimui ir plėtrai bei klubų ir žaidėjų dalyvavimui joje,
 - prireikus įpareigoti FIFA ir UEFA imtis bet kokių priemonių ar veiksmų ir skelbti bet kokius pareiškimus ar komunikatus, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai netrukdytų Superlygos rengimui, įgyvendinimui ir plėtrai bei klubų ir žaidėjų dalyvavimui joje, ir to neapsunkintų,
 - uždrausti FIFA ir UEFA tiesiogiai arba per savo asocijuotus narius (įskaitant nacionalines federacijas), konfederacijas, licencijuotus klubus arba nacionalines ar vietines lygas taikyti arba grasinti, rengti, inicijuoti ir (arba) priimti bet kokias drausmines priemones ar sankcijas (ar tiesiogiai ar netiesiogiai kurstyti ar skatinti tokias drausmines priemones ar sankcijas taikyti, grasinti, rengti, rengti, inicijuoti ir (arba) priimti trečiosioms šalims) klubams, rengiant Superlygą dalyvaujančių ar atitinkamai joje rungtyniaujančių klubų vadovams ir darbuotojams ir (arba) žaidėjams, visų pirma tiesiogiai ar netiesiogiai (per savo asocijuotus narius, konfederacijas, licenciją turinčius klubus arba nacionalines ar vietines lygas) nešalinti tokių klubų ir (arba) žaidėjų iš bet kokių tarptautinių ar nacionalinių varžybų, kuriose jie nuolat dalyvauja arba paprastai turi tam teisę,
 - įpareigoti FIFA ir UEFA, naudojantis UEFA įstatų 52 straipsnyje apibrėžtomis reguliavimo priemonėmis, gairėmis, sprendimais ir direktyvomis, ir, prireikus, užtikrindamos jų vykdymą (jei jų nesilaikoma ar jos nevykdomos) nurodyti savo asocijuotiems nariams (įskaitant nacionalines federacijas), konfederacijoms, licencijuotiems klubams ir nacionalinėms ar vietinėms lygoms laikytis pirmiau minėtose įtraukose išdėstytos tvarkos ir draudimų, visų pirma, juos įspėti, kad FIFA ar UEFA asocijuotieji nariai negali reikšti pretenzijų konfederacijoms, licenciją turintiems klubams arba nacionalinėms ar vietinėms lygoms dėl bet kokių i) FIFA, ii) UEFA, iii) jos asocijuotųjų narių (įskaitant nacionalines federacijas), iv) konfederacijų, arba v) nacionalinių ar vietinių lygų įstatų ar taisyklių pažeidimų, rengiantis, įgyvendinant ar

dalyvaujant Superlygoje, o toks pažeidimas nelaikomas pagrindu klubams, klubų pareigūnams ir darbuotojams ir (arba) žaidėjams, dalyvaujantiems tarptautinėse ar vietinėse varžybose taikyti sankcijas, pašalinimą, pretenzijas ar kitas panašias priemones.

- 18 Galiausiai ESLC prašo įpareigoti FIFA ir UEFA nedelsiant pašalinti visus ankstesnėse pastraipose aprašytą konkurenciją ribojančių iki šios bylos nagrinėjimo arba jos nagrinėjimo metu atliktų veiksmų padarinius.
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas 2021 m. balandžio 19 d. priėmė ieškinį ir 2021 m. balandžio 20 d. nutartimi nutarė nagrinėjant pagrindinę bylą, neišklausius kitų šalių, taikyti laikinąsias apsaugos priemones; jos sutampa su 17 ir 18 punktuose išdėstytais ESLC reikalavimais.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 20 Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra aiškiai išdėstyti šalių argumentai, nors ESLC pozicija aiškiai matyti iš 16–18 punktuose išdėstytų reikalavimų.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

Dėl išimtinių antimonopolinėms taisyklėms prieštaraujančių teisių

- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pripažino, kad iš tiesų galima kalbėti apie išimtines FIFA ir UEFA teises organizuoti tarptautines varžybas ir išduoti joms leidimus.
- 22 Taigi, viena vertus, reikia pažymėti, kad FIFA ir UEFA užima 100 proc. tarptautinių futbolo varžybų organizavimo rinkos dalį, todėl naudojasi išimtine padėtimi. 1994 m. spalio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo (byla T-83/91, *Tetrapak*) 109 punkte teigiama, kad 90 % rinkos dalis „suteikia ieškovei tokią padėtį rinkoje, kad ji tapo privalomąja sutarties šalimi <...> ir dėl užimamos dominuojančios padėties ji galėjo elgtis nepriklausomai. Taigi Komisija teisingai nusprendė, kad tokios rinkos dalys, nesant išskirtinių aplinkybių, savaime įrodo dominuojančią padėtį“.
- 23 Jis taip pat primena, kad FIFA ir UEFA jau kelis dešimtmečius organizuoja futbolo varžybas ir naudojasi išimtine padėtimi šioje rinkoje, priima visas šioms varžyboms taikytinas taisykles ir turi teisę taikyti sankcijas ar drausmines priemones šiose varžybose dalyvaujantiems klubams ir žaidėjams, nes šiuo metu atitinkamoje futbolo varžybų organizavimo ir suteikiamų teisių naudojimo rinkoje jos neturi konkurentų. Šiuo klausimu Komisija nurodo 2005 m. sausio 26 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Piau/ Komisija* (T-193/02, EU:T:2005:22) 114 punktą, kuriame numatyta, kad „dėl šių taisyklių privalomumo FIFA narėmis esančioms nacionalinėms asociacijoms ir joms priklausantiems klubams šių

institucijų elgesį patvariai riboja taisyklės, su kuriomis jie sutinka, ir kurioms kiti rinkos dalyviai (žaidėjai ir žaidėjų agentai) negali priešintis dėl sankcijų, kuriomis ypač žaidėjų agentai gali būti pašalinti iš rinkos. Tokia padėtis apibūdina pagal 110 ir 111 punktuose nurodytą teismų praktiką [jurisprudenciją] klubų užimamą kolektyvinę dominuojančią padėtį žaidėjų agentų paslaugų teikimo rinkoje, nes klubai, remdamiesi taisyklėmis, kurioms jie pritaria, nustato sąlygas, kuriomis teikiamos aptariamoms paslaugos“.

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nuomone, FIFA ir UEFA įstatai ir juose numatytų sankcijų bei draudimų taikymas reiškia nejveikiamą kliūtį, trukdančią naujiems konkurentams patekti į Europos tarptautinių klubinio futbolo varžybų rinką ir parduoti šių varžybų teises; šios veiklos rūšys nepakeičia viena kitos, o labiau papildo viena kitą funkcinio požiūriu, kaip numatyta 2008 m. liepos 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 33 punkte. Jis, be kita ko, pažymi, kad:

- FIFA ir UEFA turimi įgaliojimai leisti rengti tarptautines rungtynes ir varžybas priklauso ne nuo kokių nors apribojimų ar objektyvios ir skaidrios procedūros, o nuo dviejų privačių įstaigų diskrecijos; o šios, turėdamos išimtinės teises organizuoti varžybas ir valdyti iš tokių sporto varžybų gaunamą ekonominę naudą, yra neabejotinai suinteresuotos atsisakyti suteikti tokį leidimą. Šis leidimas taip pat nesusijęs su viešojo intereso priežastimis ar maksimalaus termino, iki kurio FIFA ir UEFA turi priimti sprendimą dėl leidimo. Ši teisė neatitinka teisinio saugumo reikalavimų ir gali riboti laisvą konkurenciją ir prieštarauti 2002 m. sausio 22 d. Sprendimo *Canal Satélite Digital*, C-390/99, EU:C:2002:34 35 punktui, kuriame numatyta, kad išankstinio administracijos leidimo tvarka negalima pateisinti nacionalinių valdžios institucijų diskrecijos, dėl kurios Bendrijos nuostatos, visų pirma susijusios su pagrindinėje byloje nagrinėjamomis pagrindinėmis laisvėmis, tampa neveiksmingomis <...>. Todėl išankstinio administracinio leidimo sistema gali būti pateisinama (net jeigu ja nukrypstama nuo šių pagrindinių laisvių) tik tuomet, jeigu ji yra pagrįsta objektyviais, nediskriminaciniais ir iš anksto žinomais kriterijais, siekiant apriboti nacionalinių valdžios institucijų diskreciją tam, kad ja nebūtų galima naudotis savo nuožiūra. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodo 2020 m. gruodžio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *International Skating Union / Komisija*, T-93/18, EU:T:2020:610, 70 punktą, kuriame primenama, kad jei teisės aktu juridiniam asmeniui, kuris pats rengia ir komerciškai eksploatuoja varžybas, suteikiami įgaliojimai paskirti asmenis, kuriems leidžiama rengti tas varžybas, ir nustatyti sąlygas, kuriomis jos rengiamos, šiuo teisės aktu šiam subjektui suteikiamas akivaizdus pranašumas, palyginti su jo konkurentais. Taigi tokią teisę turinti įmonė gali trukdyti kitiems ūkio subjektams patekti į atitinkamą rinką. Todėl šios reglamentavimo funkcijos vykdymui turi būti taikomi apribojimai, įpareigojimai ar kontrolė, kad atitinkamas juridinis asmuo negalėtų iškraipyti konkurencijos, sudarydamas palankias sąlygas tuose konkursuose, kuriuos jis organizuoja arba tuose, kuriuose jis dalyvauja, ir 2008 m. liepos 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376 51 punktas,

kuriame numatyta, kad Sutartyje numatyta neiškraipyta konkurencija gali būti užtikrinta, tik jeigu atskiri rinkos subjektai turi lygias galimybes. Tokiam juridiniam asmeniui kaip ELPA, kuris pats rengia motociklų lenktynes ir jas eksploatuoja komerciškai, patikėti užduotį kompetentingai administracinei valdžios institucijai pritarti prašymams leisti rengti tokias lenktynes, *de facto* reiškia suteikti jam įgaliojimus paskirti asmenis, kuriems leidžiama rengti tokias lenktynes, ir nustatyti sąlygas, kuriomis galima jas rengti, bei šitaip suteikti šiam subjektui akivaizdų privalumą konkurentų atžvilgiu <...>. Todėl tokią teisę turinti įmonė gali neleisti į atitinkamą rinką patekti kitiems ūkio subjektams. Tokią nevienodą padėtį konkurencijos sąlygų atžvilgiu, be kita ko, pabrėžia tai, kas buvo patvirtinta per posėdį Teisingumo Teisme, kad ELPA, rengdamas ar dalyvaudamas rengiant motociklų lenktynes, neprivalo gauti jokio pritarimo, kad kompetentinga administracinės valdžios institucija jam suteiktų reikalaujamą leidimą,

- dėl sankcijų, kuriomis grasina FIFA ir UEFA, Superlygoje dalyvaujantys klubai ir žaidėjai negalės dalyvauti artimiausiose tarptautinėse varžybose (Europos futbolo čempionate ir olimpinėse žaidynėse 2021 m. liepos mėn., taip pat 2022 m. pasaulio futbolo čempionate). Tokios sankcijos yra neproporcingos, akivaizdžiai atgraso potencialius konkurentus nuo futbolo varžybų organizavimo ir *de facto* nepagrįstai ir neproporcingai riboja konkurenciją vidaus rinkoje.
- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo minėtus išimtinių teisių organizuoti tarptautines varžybas įrodymus ir pažymi, kad tai sukelia reikšmingas ekonomines pasekmes, nes FIFA įstatų 67 straipsnyje numatyta, kad FIFA, jos federacijos narės ir konfederacijos yra pirminiai teisių į varžybas (įskaitant turtines teises, garso ir vaizdo įrašymo ir transliavimo, daugialypės terpės, reklamos, pardavimo ir rinkodaros teises, taip pat nematerialias teises į prekių ženklus ir autorių teises) savininkai. Be to, pagal FIFA įstatų 68 straipsnį FIFA, federacijos ir konfederacijos išimtinai atsako už leidimą platinti tokias naudojimo teises. Šios turtinės teisės suteikiamos visa apimtimi, nenustatant jokių laiko apribojimų.
- 26 Šis turtinių teisių suteikimas, dėl kurio klubai privalo perduoti komercines teises į sporto varžybas, kuriose jie dalyvauja, kartu su pirmiau aprašytomis drausminėmis ir organizacinėmis galiomis suteikia FIFA ir UEFA dominuojančią padėtį, turinčią piktnaudžiavimo požymių, nes iš dalies ir nepagrįstai apriboja potencialių konkurentų, pavyzdžiui, futbolo klubų, galimybę organizuoti alternatyvius futbolo turnyrus nedalyvaujant FIFA ir UEFA, taip pat naudotis išvestinėmis turtinėmis teisėmis.
- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad minėta situacija susiklostė todėl, kad dvi privačios įstaigos sudarė susitarimą, leidžiantį veikti koordinuotai ir užtikrinti tarptautinių futbolo varžybų organizavimą ir iš jų kylančių turtinių teisių pardavimą, o tai prieštarauja SESV 101 straipsnyje nustatytam draudimui. Jis taip pat pažymi, kad toks susitarimas turi neabejotinos

įtakos konkurencijai atitinkamoje rinkoje, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnį, ir gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą. Šiuo klausimu jis primena 1966 m. birželio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimo *LTM* (56/65, EU:C:1966:38) 370 puslapį, kuriame nurodyta, kad poveikio prekybai sąlyga laikoma įvykdyta tik tuomet, jei įmanoma pakankamai įtikinimai (remiantis objektyvių teisinių ar faktinių veiksnių visuma) numatyti, kad nagrinėjamas susitarimas gali tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar galimai paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą, taip pat 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *ING Pensii*, C-172/14, EU:C:2015:484, 31 punktą, kuriame nurodyta, kad dėl apribojimo dėl „tikslų“ sąvokos reikia pažymėti, kad tam tikros įmonių veiksmų derinimo rūšys vien dėl savo pobūdžio yra pakankamai kenksmingos įprastam konkurencijos veikimui, jog būtų galima teigti, kad jų poveikio tyrimas yra nereikalingas. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena šio sprendimo 33 punktą, kuriame nurodyta, kad siekiant įvertinti, ar įmonių susitarimas arba įmonių asociacijos sprendimas turi šių požymių, reikia išnagrinėti jo nuostatų turinį, siekiamus tikslus ir ekonominį bei teisinį taikymo kontekstą. Vertinant šias aplinkybes taip pat reikia atsižvelgti į prekių ar paslaugų, kurioms jis taikomas, pobūdį ir realias nagrinėjamos rinkos ar rinkų veikimo sąlygas bei struktūrą. Šiomis aplinkybėmis jis taip pat cituoja 2008 m. lapkričio 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643 21 punktą, kuriame nurodyta, kad siekiant nustatyti, ar susitarimui taikomas EB 81 straipsnio 1 dalyje (dabar – SESV 101 straipsnis) įtvirtintas draudimas, reikia išnagrinėti jo nuostatų turinį ir objektyvius juo siekiamus tikslus. Šiuo atžvilgiu, netgi jei būtų nustatyta, kad susitarimo šalys veikė neturėdamos jokio subjektyvaus ketinimo apriboti konkurenciją, bet siekė pašalinti krizės pasekmes sektoriuje, tokie svarstymai nebūtų svarbūs taikant minėtą nuostatą. Iš tiesų susitarimas gali būti laikomas turinčiu tikslą riboti, net jeigu jo tikslas nėra vien riboti konkurenciją ir juo siekiama ir kitų teisėtų tikslų.

Dėl pagrindinių laisvių pažeidimo

28 FIFA ir UEFA skirtos drausminės priemonės taip pat galėjo pažeisti Bendrijos laisves, t. y.:

- SESV 56 straipsnyje numatytą laisvę teikti paslaugas, nes jomis ESLC buvo sukliudyta teikti paslaugas,
- SESV 45 straipsnyje įtvirtintą laisvą darbuotojų judėjimą, nes jomis žaidėjams buvo uždrausta teikti savo paslaugas Europos superlygoje. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena 1995 m. gruodžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 96 punktą, kuriame numatyta, kad nuostatos, trukdančios valstybės narės pilietybę turinčiam darbuotojui arba atgrasančios jį išvykti iš savo kilmės šalies naudojantis teise laisvai judėti, yra šios laisvės kliūtys, net jeigu jos taikomos neatsižvelgiant į atitinkamų darbuotojų pilietybę,

- SESV 49 straipsnyje įtvirtintą įsisteigimo laisvę, nes jomis buvo sutrukdyta įsteigti tris bendroves, atsakingas už ELSC valdymą ir kontrolę,
- SESV 63 straipsnyje numatytą kapitalo judėjimo ir mokėjimų laisvę, nes jomis buvo sutrukdyta įgyvendinti su Europos superlygos projektu susijusį mokėjimų ir kapitalo judėjimą Bendrijoje.

DARBINIS VERTINMAS